

خستگی بلاکچین چیست؟

اگر چه بلاکچین موضوعی محبوب باقی مانده است، اما طبق تحقیقات و گزارشات موجود، شرکت های پیشرو در صنعت کریپتو هنوز به خوبی موفق به یافتن موارد استفاده مناسب از این فناوری کاربردی نشده اند. بنابراین، متخصصان و کارشناسان پیش بینی می کنند که 90 درصد از ابتکارات زنجیره تامین مبتنی بر فناوری مورد بحث، نشانه هایی از "خستگی بلاکچین" را تا سال 2025 نشان خواهند داد.

تحقیقات در مورد خواسته ها و نیازهای کاربران نشان می دهد که تنها ۱۹ درصد از کاربران، بلاکچین را یک فناوری بسیار مهم برای کسب و کار خود می دانند و تنها ۹ درصد در واقع روی آن سرمایه گذاری کرده اند. این مسئله عمدتاً به این دلیل است که تاکنون تنها تعداد انگشت شماری از پروژه های بلاکچین مرتبط با زنجیره تامین وجود دارد و نتایج آنها مطابق با اشتیاق اولیه برای ارزش فناوری در مدیریت زنجیره تامین نیست. در واقع پروژه های زنجیره تامین بلاکچین بیشتر بر روی تایید اصالت، بهبود قابلیت ردیابی و دیده شدن، و بهبود اطمینان معاملات متمرکز شده اند و نه چیزهای دیگری که مدنظر کاربران است. با این حال، بیشتر موارد به دلیل ترکیبی از عدم بلوغ فناوری، فقدان استانداردها، جاه طلبی بیش از حد و سوء تفاهم از اینکه چگونه بلاکچین می تواند - یا باید - در واقع به زنجیره تامین کمک کند، پروژه های

آزمایشی باقی مانده اند. به ناچار، این وضعیت باعث می شود که بازار دچار خستگی بلاکچین شود. در این مقاله از [بلاگ کیف پول من](#) قصد داریم به طور جامع مفهوم خستگی بلاک چین را در بازار ارز دیجیتال مورد بحث و بررسی قرار دهیم؛ اگر شما هم در این زمینه کنجکاو هستید تا انتهای این مطلب از کیف پول من با ما همراه باشید.

مفهوم خستگی بلاکچین (Blockchain Fatigue) چیست؟

هر فناوری جدیدی که پا به عرصه دنیای امروزی می گذارد، از جنبه های مختلفی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. در وهله اول، بسیاری از افراد به دنبال یافتن راهکارهای استفاده از فناوری جدید و تعامل با آن در راستای حل مشکلات خود هستند. در این مسیر، عده ای موفق به پیاده سازی راهکارهای نوین با کمک فناوری مدنظر شده و عده ای نمی توانند آن طور که باید، از قابلیت های موجود بهره مند شوند. [بلاکچین](#) نیز یکی از فناوری های جدیدی است که در این سال ها نقل بسیاری از محافل بوده و خیلی ها آن را زیر ذره بین خود قرار داده اند. طبیعی است پذیرش بلاکچین همراه با چالش هایی است که شاید خیلی ها آن را نادیده بگیرند. چالش هایی که شاید در روزها و ماه های اول چندان جدی گرفته نشوند، اما در نهایت ممکن است با گذشت زمان به قدری جدی قلمداد شوند که تمام زیرساخت های فناوری موجود را تحت تاثیر خود قرار دهند.

با ظهور بلاکچین های مختلف، پذیرش این فناوری توسط جامعه کاربران و توسعه دهندگان روز به روز بیشتر شد و این افزایش چشمگیر، چالش های متعددی برای بلاکچین ها به همراه داشت. چالش های امنیتی، اقتصادی و عدم تعادل بین آن چه توسعه دهندگان قادر به ارائه آن بوده و آن چه کاربران از بلاکچین انتظار داشتند، سه چالش بسیار مهمی بودند که ماهیت بلاکچین را تحت تاثیر خود قرار دادند. مفهوم خستگی بلاکچین نیز به همین امر اشاره می کند. به طوری که وقتی پذیرش بلاکچین و انتظارات کاربران با کاربردهای واقعی این فناوری روبروی هم قرار می گیرند، نابرابری و عدم تعادل اولین چیزی است که به چشم می خورد. این عدم برابری اصطلاح «خستگی بلاکچین» را به خوبی تعریف می کند.

استفاده از رویکرد آزمون و خطا

به عنوان یک فناوری در حال تحول، بلاکچین شناسایی و رسیدگی به موارد استفاده خاص را برای سازمان ها تقریباً غیرممکن می کند. در عوض، شرکت ها مجبورند تا زمانی که به پروژه ای که ارزش واقعی ارائه می دهد، رویکرد آزمون و خطا را برای پروژه های آزمایشی شان اتخاذ کنند. علاوه بر این، اکوسیستم فروشنده هنوز برای دستیابی به تسلط بر بازار در تلاش است. یک چالش دیگر این است که سازمان های زنجیره تامین نمی توانند یک راه حل بلاکچینی کامل و بسته بندی شده را به جامعه کریپتو ارائه کنند.

بدون بازار پر جنب و جوش برای کاربردهای بلاکچین تجاری، اکثر شرکت ها نمی دانند چگونه راه حل ها را ارزیابی کرده و معیار قرار دهند، به ویژه که چشم انداز بازار به سرعت در حال تحول است. علاوه بر این، خلاقیت های فعلی ارائه شده توسط متخصصین کریپتو، ترکیبی پیچیده از فناوری های بلاکچین معمولی هستند. این امر پیچیدگی و سردرگمی های بیشتری را ایجاد نموده و شناسایی کاربردهای مناسب از زنجیره تامین را برای شرکت ها بسیار سخت تر می کند.

پذیرش زود هنگام، اشتباه مهلک!

از آنجایی که بلاکچین در زنجیره های تامین توسعه می یابد، بسیاری از کارشناسان به شرکت های فعال در حوزه کریپتو نسبت به پذیرش زودهنگام این فناوری هشدار می دهد. به گفته این کارشناسان، بهتر است منتظر بمانیم تا تمایز واضحی بین تبلیغات بلاکچین و قابلیت های اصلی آن وجود داشته باشد. تاکید اصلی بلاکچین باید بر اثبات مفهوم، آزمایش و ابتکارات با دامنه محدود باشد. چیزی که در حال حاضر وجود دارد، ارزش تجاری استراتژیک پرخطر و پرهزینه ای است که از بلاکچین انتظار می رود و این چیزی نیست که توسعه دهندگان واقعی به دنبال آن هستند. از این رو، پذیرش زودهنگام بلاکچین و استمرار و تاکید بر فعالیت روی چیزی که هنوز چهره واقعی خود را نشان نداده، می تواند باعث ایجاد مفهوم «خستگی بلاکچین» بین توسعه دهندگان و جامعه نهایی مصرف کنندگان شود.

5 دلیل اصلی خستگی بلاکچین

شاید برای خیلی ها این سوال مطرح شود که چه دلایلی باعث شکل گیری مفهوم خستگی بلاکچین بین توسعه دهندگان و جامعه کاربران می شود؟ در این بخش، پنج دلیل اصلی و عمده ای که اغلب از سمت توسعه دهندگان روی داده و خستگی بلاکچین را به وجود می آورد بررسی کرده ایم.

1. مشکلات مالی فعالان بلاکچین و عدم وجود برنامه اقتصادی مشخص

همان طور که می دانید، فناوری بلاکچین یک فناوری پرهزینه و طولانی مدت است. به طوری که شرکت های فعال در این حوزه، هرچقدر برای توسعه و پیشبرد اهداف بلاکچینی خود هزینه نمایند، باز هم ممکن است با چالش هایی روبرو شوند که هزینه مالی آن ها را نسبت به سودی که کسب می کنند افزایش دهد. علاوه بر این، اغلب شرکت هایی که تمایل به استفاده از فناوری نوظهور بلاکچین دارند، شرکت های استارت آپی و تازه شکل گرفته ای هستند که از لحاظ مالی هنوز به استقلال کامل نرسیده و سرمایه گذاری های اندکی روی آن ها صورت گرفته است. به همین خاطر، این توسعه دهندگان که اتفاقاً بخش عمده ای از جامعه توسعه دهندگان بلاکچین را شامل می شوند، پس از مدت کوتاهی فعالیت روی این شبکه، کم کم از اصل هدف خود دور شده و یا به سمت فعالیت های سودمحور روی می آورند یا از صحنه محو شده و کنار می روند. به همین خاطر وجود مشکلات مالی را می توان یکی از دلایل اصلی خستگی بلاکچین در نظر گرفت.

2. فاصله گرفتن ماهیت بلاکچین با وعده های توسعه دهندگان

ماهیت اصلی بلاکچین، حفظ حریم خصوصی، شفافیت تراکنش ها و تامین امنیت مالی و شخصی جامعه کاربران است. هنگامی که بلاکچین به عنوان یک فناوری نوظهور پا به عرصه فناوری گذاشت، بسیاری از توسعه دهندگان با دادن وعده های جذاب و هیجان انگیز، سیل گسترده ای از کاربران را جذب پروژه های خود کردند. شاید هدف اصلی آن ها از دادن وعده هایی که هرگز عملی نشدند، معرفی بلاکچین به جامعه کاربران فضای مجازی بود اما چیزی که در حقیقت به وقوع پیوست، دور شدن چشمگیر افرادی بود که با این وعده ها جذب فناوری بلاکچین شده و به آن علاقمند شده بودند. اگر نگاهی به وعده هایی که در گذشته توسط بسیاری از افراد شناخته شده و تاثیرگذار نظیر [ایلان ماسک](#) به کاربران داده شد بیاندازید، به خوبی متوجه خواهید شد که این وعده ها قرار نبود هرگز عملی شوند و تنها نمایش تبلیغاتی این افراد برای جذب کاربران به پروژه هایشان بود. این مسئله به خوبی مفهوم خستگی بلاکچین را در میان کاربران به نمایش می گذارد. چرا که امروزه با جمعیت گسترده افرادی روبرو هستیم که نه تنها تکنولوژی بلاکچین را مفید و موثر نمی دانند، بلکه این فناوری را دروغی بزرگ و قابلیت بیهوده تلقی می کنند. اگر در ابتدای شکل گیری پروژه های بلاکچینی، توسعه دهندگان و مدیران اصلی کمی از وعده های پوشالی خود دوری کرده و به معرفی ماهیت اصلی بلاکچین و مأموریت این فناوری می پرداختند، امروزه کمتر شاهد این حجم از دیدگاه های منفی نسبت به بلاکچین بودیم.

3. پیچیدگی های روزافزون فناوری در حوزه کریپتو

بلاکچین یک تکنولوژی جدید است و طبیعی است این تازگی برای خیلی ها توام با پیچیدگی باشد. هرچیز که نویدبخش یک اتفاق بزرگ تلقی شود، بدون شک سختی های زیادی را با خود به همراه دارد. بلاکچین نیز از این قاعده مستثنی نیست و چه در سطوح مبتدی و چه سطوح کاربردی و مشارکتی، مفاهیم سخت و پیچیده ای را دارد. بکارگیری زبان های برنامه نویسی متعدد، ارائه راهکارهای جدیدی که قبلاً وجود نداشته و همچنین افزایش سطح توقع کاربران، سه عاملی هستند که پیچیدگی بلاکچین را افزایش می دهند. در کنار این مورد، ادغام برنامه های بلاکچینی غیرمتمرکز با شرکت ها و نرم افزارهای متمرکز، به خودی خود باعث سخت تر شدن مسیر توسعه بلاکچین و نرم افزارهای آن می شوند. به همین خاطر، بسیاری از توسعه دهندگان بلاکچینی پس از مدتی فعالیت در این زمینه، از سختی های موجود به ستوه آمده و ترجیح می دهند ادامه کارشان را در حوزه های دیگری که هم از نظر اقتصادی و هم از نظر سختی کار در سطح بهتری هستند دنبال نمایند.

4. نظارت شدید و عدم ارائه قوانین مشخص در حوزه کریپتو

همواره بین فناوری های جدید و قوانینی که دولت ها وضع می کنند، تضاد منافع وجود داشته است. فناوری نوین بلاکچین نیز شامل این وضعیت شده و در بسیاری از کشورهای دنیا، هنوز هیچ قانون مشخصی در رابطه با فعالیت های بلاکچینی وجود ندارد. از آن جایی که بلاکچین به دنبال غیرمتمرکز ساختن امور و حفظ حریم خصوصی و هویت افراد است، بنابراین طبیعی است که نهادهای نظارتی و حاکمیتی هر کشور قواعد سختی را برای توسعه دهندگان بلاکچینی در نظر بگیرند. از ایالات متحده آمریکا گرفته تا کشور ایران، هنوز هیچ حکومتی به صورت رسمی قوانین مشخص خود را برای فعالیت در حوزه کریپتو مشخص نکرده است. این در حالی است که حتی برخی کشورهایی که قوانین اندکی را در این زمینه وضع کرده اند، توسعه دهندگان را با مشکل روبرو ساخته اند؛ چرا که قوانین وضع شده با ماهیت بلاکچین و کریپتو در تضاد بوده و ممکن است حریم خصوصی افراد را تحت تاثیر خود قرار دهد. از این رو، یکی از دلایل اصلی خستگی بلاکچین، عدم وجود قوانین مشخص و مدون و همچنین نظارت های شدیدی است که از سمت نهادهای حکومتی هر کشور اعمال می شوند.

5. عدم همکاری مستمر و نتیجه محور میان پروژه ها و شرکت های فعال

عوامل متعددی هستند که در نظر گرفتن آن ها، باعث موفقیت یک پروژه می شود. یکی از این عوامل، همکاری های مستمر و ادامه دار با شرکت های همسو و توسعه دهندگان است. چشم اندازی که در ابتدا بسیاری از شرکت ها و پلتفرم های بلاکچینی برای خود متصور بودند، چیزی نبود که امروز آن ها دچارش هستند. اغلب این شرکت ها در ابتدا با یکدیگر وارد تعامل شده و همکاری های چندجانبه ای را شکل دادند. همکاری هایی که برای کسب نتیجه و مثر ثمر بودن، به چاشنی استمرار نیاز داشتند. این در حالی بود که بسیاری از این پروژه ها، وقتی با یکدیگر مشارکتی را آغاز نمودند، پس از گذشت مدت زمان اندکی از یکدیگر جدا شده و پروژه های نیمه کاره ای را به وجود آوردند که نه برای خود توسعه دهندگان بازدهی داشته و نه جامعه کاربران امکان استفاده از آن ها را دارند. در حقیقت عدم همکاری مستمر و مشارکت های نتیجه محور میان پروژه ها و شرکت های خرد و کلان، از دلایل اصلی شکست بلاکچین در انظار عمومی و برآورده نشدن انتظارات عمومی به شمار می رود. این مسئله در نهایت مفهوم خستگی بلاکچین را موجب می شود.

خستگی بلاکچین چه مشکلاتی را با خود به همراه دارد؟

خستگی بلاکچین با گذر زمان تاثیر زیادی روی این فناوری می گذارد. بدیهی ترین مسائلی که ممکن است با خستگی بلاکچین، ماهیت این فناوری را تحت تاثیر قرار دهند شامل موارد زیر می شود:

- عدم پذیرش بلاکچین به عنوان یک راهکار مدرن جهت حل مشکلات و مسائل موجود توسط کاربران
- کاهش تدریجی سرمایه گذاری های کلان و خرد توسط شرکت ها و سازمان های مختلف
- عدم ارائه ایده های خلاقانه و جدید توسط توسعه دهندگان و کاهش انگیزه آن ها
- کاهش محسوس تعداد پروژه های فعال در حوزه بلاکچین
- ارائه قوانین سخت گیرانه تر و نظارت های قانونی بیشتر توسط دولت ها (کاهش قدرت جوامع بلاکچینی)
- ایجاد مشکلات امنیتی و تحت تاثیر قرار گرفتن حریم خصوصی کاربران

موارد ذکر شده تنها بخشی از مشکلات و مسائلی است که خستگی بلاکچین آن ها را با خود به همراه دارد. هنگامی که خستگی بلاکچین به اوج خود نزدیک شود، مشکلات بیشتری پدیدار خواهند شد که ممکن است آینده این فناوری نوین را به شکل جدی مورد تهدید قرار دهند.

چگونه می توان از خستگی بلاکچین جلوگیری کرد؟

چگونه می توان از خستگی بلاکچین جلوگیری کرد؟

براساس گفته های کارشناسان و متخصصین حوزه بلاکچین، خستگی بلاکچین چیزی نیست که نتوان از بروز آن جلوگیری کرد. بلکه با استفاده از راهکارهای علمی و تجربی، نه تنها می توان از ایجاد و گسترش خستگی بلاکچین جلوگیری نمود، بلکه می توان پذیرش بلاکچین را گسترش داد و این فناوری را به تعداد بیشتری از افراد جامعه معرفی کرد. در این قسمت، به چند روش قابل اطمینان که از ایجاد مفهوم خستگی بلاکچین جلوگیری می کند اشاره کرده ایم.

1. ارائه برنامه هدفمند و واقع بینانه

هیچ فعالیتی بدون ارائه برنامه هدفمند که براساس واقعیت های موجود تهیه شده باشد، به ثمر نخواهد نشست. فعالیت های بلاکچینی نیز از این قاعده مستثنی نبوده و اگر یک پروژه بلاکچینی بخواهد فعالیت خود را در طول سالیان متوالی دنبال کند، باید از یک برنامه از قبل تهیه شده پیروی نماید. بدون شک یکی از دلایل اصلی خستگی بلاکچین و کاهش پذیرش این فناوری توسط جامعه کاربران و حتی توسعه دهندگان، نبود یک برنامه ریزی مطمئن و همه جانبه است. یک برنامه ریزی مطمئن، تمام جزئیات و رخدادهای احتمالی را پیش بینی کرده و برای هر کدام یک راهکار در نظر می گیرد. در واقع **وایت پیپر** که برنامه فعالیت های یک پروژه را مشخص می کند، به نوعی اهمیت برنامه ریزی را نشان می دهد. پروژه هایی که از وایت پیپر برخوردار نبوده و در سایت یا صفحه آن ها هیچ چشم اندازی از آینده پروژه شان موجود نیست، نه تنها

هیچ آینده ای ندارند، بلکه آینده سایر پروژه های بلاکچینی را هم تحت تاثیر قرار داده و دیدگاه افراد را نسبت به شرکت هایی که از برنامه ریزی مشخص برخوردارند خراب می کنند. از این رو، تهیه یک برنامه مشخص که در آن اثری از وعده های پوشالی و رویدادهایی که هرگز قرار نیست اتفاق بیافتند نباشد، باعث جلب اعتماد کاربران و آسودگی خیال توسعه دهندگان شده و از ایجاد مفهوم خستگی بلاکچین جلوگیری می کند.

2. تبلیغات مثبت در رسانه های اجتماعی

تبلیغات پروژه های جذاب و باپشتوانه ای که می توانند بخشی از نیازهای کاربران را مرتفع نمایند، روش دیگری است که هم باعث پذیرش هرچه بیشتر فناوری بلاکچین شده و هم از خستگی بلاکچین جلوگیری می کند. فناوری بلاکچین دارای ویژگی هایی است که باید در تبلیغات بلاکچینی روی آن ها تاکید و تمرکز شود. ویژگی هایی مثل شفافیت، غیرمتمرکز بودن، عدم دخالت دولت های مرکزی یا شرکت های ثالث، امکان ارتباط [همتا به همتا](#)، حفظ حریم خصوصی کاربران، ثبت و پردازش اطلاعات با سرعت بالا، امنیت عالی، هزینه های بسیار پایین و غیره مواردی هستند که ممکن است روی کاربران تاثیر مثبت گذاشته و پذیرش این فناوری را توسط شرکت ها و کاربران افزایش دهد. این تبلیغات می تواند در بسترهایی مثل شبکه های اجتماعی (اینستاگرام، تلگرام، لینکدین، توییتر، فیسبوک و غیره)، شبکه های تلویزیونی، رسانه های خبری و سمینارها و همایش ها رخ دهد.

3. عادی سازی استفاده از بلاکچین

بسیاری از کاربران هنوز تصور می کنند بلاکچین صرفاً برای پرداخت های دیجیتالی کاربر داشته و هیچ قابلیت دیگری ندارد! این تصور که کاربردهای بلاکچین محدود به حوزه خاصی می شود، باعث پذیرش کمتر این فناوری و به طبع کاهش جامعه استفاده کنندگان شده است. با عادی سازی استفاده از بلاکچین در حوزه های مختلف مانند حوزه پرداخت، بهداشت، املاک و مستغلات، کشاورزی، حمل و نقل و غیره، طیف گسترده ای از کاربران به این فضا کشانده شده و با پروژه های موجود وارد تعامل می شوند. این امر در نهایت خستگی بلاکچین را کاهش داده و رونق را به فناوری بلاکچین باز می گرداند.

4. وضع قوانین نظارتی

قوانین نظارتی اگر به درستی تدوین و اعمال شوند، نه تنها دست و پا گیر نیستند، بلکه باعث رشد و شکوفایی فضای بلاکچین ها خواهند شد. چرا که به این صورت کاربرانی که قبلاً با شک و تردید از پذیرش بلاکچین توسط دولت ها پا به این عرصه نگذاشته بودند، با خیالی آسوده به این حوزه ورود پیدا کرده و با شرکت ها و پروژه ها تعامل می کنند. در حال حاضر، قوانین نظارتی مشخصی برای فعالیت های بلاکچینی وجود ندارد و این مسئله هم باعث ایجاد مشکلات زیادی برای توسعه دهندگان شده و هم کاربران را از این فضا دور کرده است. مشخصاً اگر این قوانین با کمک شرکت های تاثیرگذار بلاکچینی و قانون گذاران تدوین شوند، برای هر دو سمت نتایج مثبتی به همراه خواهد داشت.

5. همکاری میان پروژه های بزرگ

پروژه های کوچک و استارت آپ ها همواره به دنبال این هستند تا مسائل خود را با مشارکت ها و همکاری های متعدد برطرف کنند. این اتفاق، چیز جدیدی نیست و در تمام حوزه ها، استارت آپ ها همکاری های زیادی را پیرامون پروژه خود شکل می دهند. اما چیزی که می تواند یک فناوری نظیر بلاکچین را در سطح جهانی تحت تاثیر قرار دهد، همکاری شرکت ها و پروژه های بزرگ این حوزه است. برای مثال، هنگامی که شرکت های پرداخت الکترونیک مثل پی پال از آغاز همکاری خود با شبکه های پرداخت بلاکچینی خبر دادند، جمعیت کثیری از کاربرانی که قبلاً با پرداخت های بلاکچینی آشنایی نداشتند با این حوزه آشنا شده و در آن به فعالیت پرداختند. به همین خاطر، هرچه شرکت های بزرگ با یکدیگر بیشتر به تعامل بپردازند، می توانیم شاهد کاهش چشمگیر خستگی بلاکچین در بازار شویم.

6. تلاش چهره های شناخته شده بازار

یکی دیگر از راهکارهایی که می توان با کمک آن از خستگی بلاکچین کم و پذیرش آن را بیشتر کرد، تلاش چهره های بزرگ و شناخته شده حوزه کریپتو و دنیای تکنولوژی است. به عنوان مثال، ایلان ماسک به عنوان یکی از افراد شناخته شده در سطح دنیا، هنگامی که به دنیای رمزارزها ورود پیدا کرد توانست میلیون ها کاربر را به سمت این فضا سوق دهد. و یا مارک زاکربرگ که به عنوان مدیرعامل شرکت متا (فیسبوک سابق) شناخته می شود، هنگامی که از فعالیت های شرکت خود در [حوزه متاورس](#) پرده برداشت، دیدگان میلیون ها نفر از سراسر دنیا به این فضا دوخته شد. به همین خاطر اگر بیشتر شاهد فعالیت چهره های تاثیرگذار دنیای امروز باشیم، بدون شک فناوری بلاکچین نیز بیشتر مورد استقبال عموم کاربران و جوامع قرار خواهد گرفت.

سخن پایانی

ما در این مقاله از مجله آموزشی کیف پول من، به مفهوم خستگی بلاکچین اشاره کرده و این مقوله را به صورت کامل خدمت شما عزیزان توضیح دادیم. پدیده خستگی بلاکچین چیزی نیست که در یک لحظه رخ دهد؛ بلکه خستگی بلاکچین مفهومی است که در طول زمان رخ داده و اگر راهکارهای عملی برای جلوگیری از آن اتخاذ نشود، ممکن است باعث کاهش چشمگیر استفاده از بلاکچین و در نهایت نابودی این فناوری شود. امیدواریم مطالب موجود مورد استفاده شما عزیزان قرار گرفته باشد. چنانچه نظر، پیشنهاد یا انتقادی نسبت به این مطلب دارید، از بخش کامنت ها به اطلاع ما برسانید.